

GESCHIEDENIS VOOR HET OPRAPEN

Een eindeloze horizon, lege vlaktes, kilometerslange lintdorpen en een fijnmazig netwerk aan kanalen. Dit zijn de Groninger Veenkoloniën, een uniek gebied in de provincie.

In de loop der eeuwen met de hand opgebouwd door de turfwinning uit het veen. Daarna gegroeid door wereldwijde zeevaart, handel, landbouw en industrie.

Pioniers uit alle windstreken kwamen hier vanaf de 16e eeuw naartoe voor turf en droegen bij aan de ontwikkeling van dit gebied.

De vele historische huizen, boerderijen en industrieel erfgoed zijn onaangestast en vaak nog volop in gebruik. Het is het levende bewijs van de Gouden Eeuw, maar ook van de succesvolle veenkolonisten in de eeuwen ervoor en erna.

BEZOEK DE VEENKOLONIËN

BEZOEK DE VEENKOLONIËN
VISITGRONINGEN.NL/VEENKOLONIËN

BEZOEK DE VEENKOLONIËN
VISITGRONINGEN.NL/MIDDEN-GRONINGEN

1

VEENKOLONIALE MUSEA

Een bezoek aan het Veenkoloniaal Museum Veendam brengt je terug naar de 19e eeuw, toen de Veenkoloniën dienden als de bakermat van de Groninger kustvaart en landbouwindustrie. Naast een vaste tentoonstelling organiseert het museum jaarlijks diverse wisseltentoonstellingen. Ook het Museum Kapiteinshuis en het Museum De Familietrouw in Nieuwe Pekela vertellen het verhaal van de bewoners van de Groninger Veenkoloniën.

VEENKOLONIAAL MUSEUM

2

OP ZOEK NAAR AVONTUUR? VOLG DAN HET MAMMOETPAD

Ga op avontuur in de Veenkoloniën! Naast de Heemtuin, een mooie natuurlijk aangelegde tuin in Muntendam, vind je het Mammoetpad. Hier kun je vlotvaren, over boomstammetjes en touwbruggen klauteren en de prachtigste libellen vinden. Ook leuk: kamperen bij de Heemtuin, glamping met uitzicht op de natuur.

DE HEEMTUIN

ONTDEK DE VEENKOLONIËN

3

NATUUR VAN DE VEENKOLONIËN

In de verte turen en de zon zien opkomen. In de Veenkoloniën vergaap je je aan de schitterende weidse vergezichten. De Veenkoloniën kenmerken zich door veel groen, rust en ruimte. Dat geldt vooral in het buitengebied, maar ook in Veendam, dat niet voor niets ook 'Parkstad' wordt genoemd. Op loopafstand van het centrum van Veendam ligt het recreatiegebied Borgerswold. De typische witgeschilderde ophaalbruggetjes zorgen voor een bijzondere sfeer in dit parkachtige landschap.

VEENKOLONIAAL LANDSCHAP

4

GELIEFDE PLEKJES IN DE NATUUR

Naast Parkstad Veendam en recreatiegebied Borgerswold kun je bij De Wiede terecht voor een wandeling in de natuur. De Wiede is een oud stukje beekgebied en ligt net buiten Veendam, tussen Veendam en Muntendam. Niet ver van De Wiede ligt het Oude Ae-park, vernoemd naar de middeleeuwse veenrivier de Oude Ae. Een verborgen juweeltje is het Boerenbos De Lange. Dit jonge bos is in 1996 geplant. Het is een geliefd plekje van zowel als de inwoners als van reeën.

RECREATIEVAART

5

VAAR DOOR DE VEENKOLONIËN

Vanaf het water komt de rijkdom van de Veenkoloniën nog meer tot zijn recht. Leg je bootje aan in het centrum van Veendam of bij de ligplaatsen in het Zuidlaardermeer, Wildervank, de Pekela's en Kiel-Windeweer. Tientallen ophaalbruggetjes worden bediend door de vriendelijke brugwachters. Via routesingroningen.nl en tasmanroutes.nl vind je verschillende vaarroutes door de Veenkoloniën. Je kunt de omgeving ook uitgebreid ontdekken: er zijn goede vaarverbindingen met bijvoorbeeld het Zuidlaardermeer en Duitsland.

KANOËN EN SUPPEN

6

BIJZONDERE AANLEGPLAATSEN

Er zijn mooie aanlegplaatsen rond Veendam, Zuidbroek en de Pekela's. Zo is de laatste historische sluiswinkel bij Bareveld een bezoekje waard en als je aanlegt in Veendam is een korte wandeling naar de begraafplaats van de Grote Kerk een aanrader. Hier zijn tientallen historische grafzuilen van plaatselijke kapiteins te bewonderen. De sluiswachterwoning met schutsluis in Nieuwe Pekela is ook bijzonder vanwege de sierlijke dakrand en fleurige bogen van rode en gele stenen. In Kiel-Windeweer tref je 8 km beschermd dorpsgezicht, terwijl het Zuidlaardermeer je bijzondere flora en fauna voorschotelt zoals de otter en zeearend.

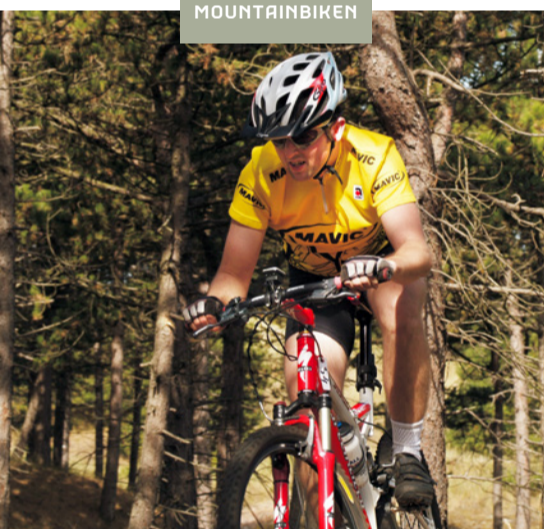

VEENJAGERSPAD

7

VEENJAGERSPAD IN VEENDAM

Met het hele gezin op avontuur op het Veenjagerspad in Veendam! De beleef- en beweegroutes zijn niet zomaar wandelroutes: ze bieden uitdaging voor jong en oud. Zo kunnen de kids onderweg spelen en klauteren op toestellen en kan de sportieve bezoeker diverse apparaten uitproberen om oefeningen mee te doen. Lekker in de buitenlucht!

MOUNTAINBIKEN

8

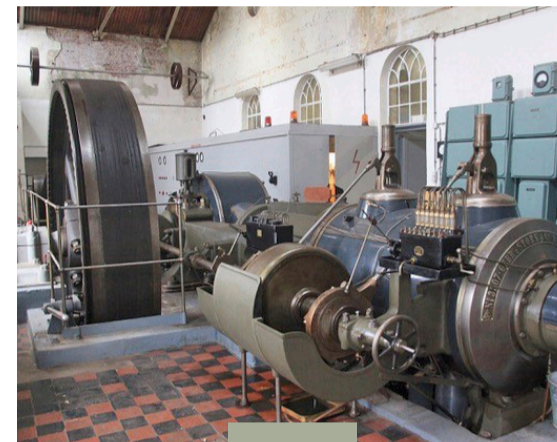
AVONTUURLIJK MOUNTAINBIKEN

Mountainbikers kunnen in de Veenkoloniën hun hart ophalen: in recreatiepark Borgerswold vind je een 23 kilometer lange mountainbikeroute. Deze route is een van de avontuurlijkste mountainbikeroutes van ons land. Het parcours bestaat uit bochten, heuvels en rechte stukken waar je snelheid maakt. Ben je meer van de technische uitdagingen, dan kies je de korte route van 19 kilometer. De supersmalle paden met complexe trajecten zijn ronduit spectaculair. Naast mountainbiken is er meer te beleven voor liefhebbers van outdoor-activiteiten. Een greep: wandelen, zwemmen, watersporten, vissen en paardrijden.

9

DUIZEND JAAR ENERGIELEVERANCIER

In de middeleeuwen werd in de Veenkoloniën turf ontdekt. Als dit in de 20e eeuw is vervangen door steenkool en elektriciteit, dient het gas zich aan. In 1959 wordt in de Veenkoloniën de gasbel ontdekt die Nederland rijk maakt. Inmiddels vindt er een 3e energietransitie plaats met de komst van grote windmolenparken en zonneparken. Als alternatief ontstaan er veel kleine particuliere windmolens, met groene steel en houten wiken.

SIEP&CO

10

VROUWENPOWER IN DE VEENKOLONIËN

Aan stoere vrouwen geen gebrek in de Veenkoloniën. Al in de 19e eeuw stonden 'kapiteinskes', vrouwelijke kapiteinen, aan het roer van hun vrachtschip en gaven leiding aan de bemanning. De bekendste Nederlandse feministe en vrouwenarts Aletta Jacobs (1854-1929) werd geboren in het vooruitstrevende Sappemeer. Ze ging als eerste vrouw van Nederland naar de universiteit en werd de eerste vrouwelijke arts. Daarnaast streefde ze voor het vrouwenkiesrecht. In Sappemeer kun je de route 'In de voetsporen van Aletta Jacobs' wandelen, langs haar geboortehuis, school en tal van andere mooie gebouwen.

ALETTA JACOBS

11

PELGRIMAREN IN DE VEENKOLONIËN

Groningen is een echte wandelprovincie. Via routesingroningen.nl bepaal je zelf je route en het aantal kilometers dat je wilt wandelen. Dat kan in twee richtingen van knooppunt naar knooppunt. Maar je kunt ook kiezen voor een van de vele themaroutes vol verhalen en bezienswaardigheden. Zoals bijvoorbeeld de pelgrimroutes in de Veenkoloniën. De provincie Groningen heeft maar liefst honderddertig middeleeuwse kerken: perfecte plekjes om tot rust te komen.

MOLEN DE ZWALUW

12

SPOREN VAN EEN RIJK VERLEDEN

In het begin van de 20e eeuw bruisde het van de kunstenaarsgroepen, zoals De Ploeg. Door contact tussen Amsterdamse en Groninger kunstenaars werden Groninger architecten ook beïnvloed. Er loopt een spoor van de architectuur van de Amsterdamse School door de Pekela's. Zoals het woonhuis aan de A. Reijnderstraat 104 in Oude Pekela, ook wel 'de koekoeksklok' genoemd. Een ander spoor uit het verleden is de korenmolens aan het Pekelderdiep in Nieuwe Pekela, een van de weinige overgebleven ronde stenen molens in Noord-Nederland.

WELKOM IN DE

VEENKOLONIËN

52° 59' 47.4" N 6° 56' 8.3" E

OPRAPE
GESCHIEDENIS
VOOR
HET
OPRAPE

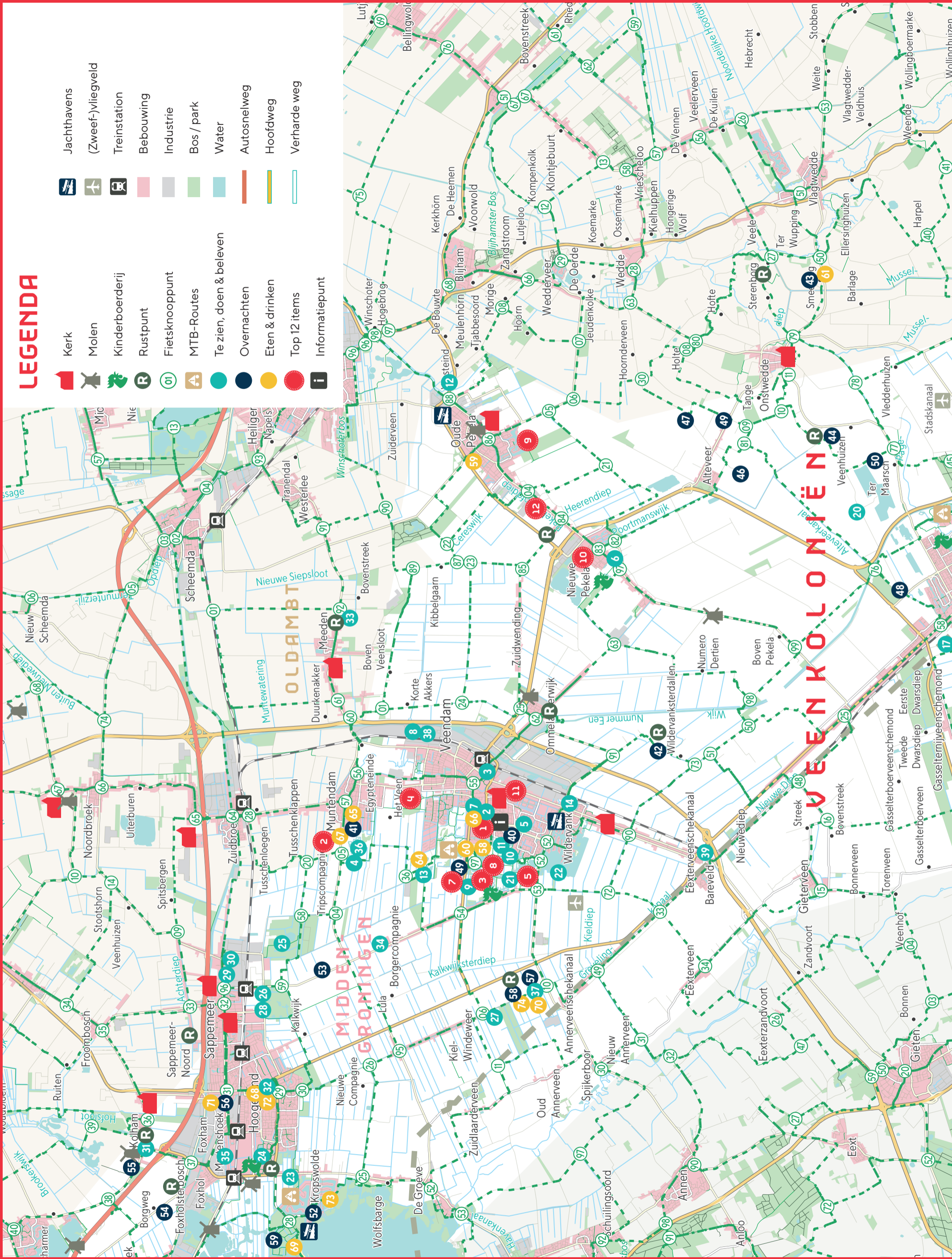
COLOFON

Ontwerp Studio Anne-Marijn
Opmaak en druk MarneVeenstra
Tekst ZO! Groningen en Ontdek Midden-Groningen
Fotografie Stella Dekker, Lars Blauw, Sebastiaan Rodenhuis, Siep&Co, Wilco van der Laan, Groninger Archieven en Marketing Groningen
Verantwoording Alle gegevens zijn met grote zorgvuldigheid verzameld en verwerkt. ZO! Groningen en Ontdek Midden-Groningen kunnen niet aansprakelijk gesteld worden voor eventuele onjuistheden.

Contact
Heb je vragen? Mail dan met info@zogroningen.nl of info@ontdekmiddengroningen.nl

Volg ons op
visitgroningen.nl/veenkolonien
facebook.com/mooiveenkolonien
instagram @mooiveenkolonien
visitgroningen.nl/nl/plekken/midden-groningen
facebook.com/ontdekmiddengroningen

Dit is een uitgave van ZO! Groningen en Ontdek Midden-Groningen © Mei 2023

LEGENDA

- Kerk
- Molen
- Kinderboerderij
- Rustpunt
- Fietsknoppunt
- MTB-Routes
- Te zien, doen & beleven
- Overnachten
- Eten & drinken
- Top 12 items
- Informatiepunt
- Jachthavens
- (Zweef-)vliegveld
- Treinstation
- Bebouwing
- Industrie
- Bos / park
- Water
- Autosnelweg
- Hoofdweg
- Verharde weg

FIETSRoutes VEENKOLONIËN

Volg deze fietsknoppunten en beleef de Veenkoloniën aan de hand van de stille getuigen in het landschap!

DE Oude VEENKOLONIËN 45,4KM

De startlocatie van deze route is **Kerkstraat 92 in Zuidbroek**.

69-64-28-57-56-55-97-52-49-72-31-49-10-53

5-6-36-05-04-58-20-28-64-65

DE GRONINGER VEENKOLONIËN 58KM

De startlocatie van deze route is **Hooftstraat 4 in Hoogezand**.

31-32-16-59-58-20-05-57-55-60-01-24-25-62

63-98-97-76-58-25-48-33-49-10-09-95-26

30-27-31

STADSKANAAL - Nieuwe PEKELA 33KM

Leuke afwisselende fietsroute langs o.a. Stadskanaal, Alteveer, Nieuwe Pekela, 7 Bruggesjes, Stadskanaal Noord.

58-76-81-82-83-97-99-98-50-51-18-25-58

LANGS KIELDIEP EN DE HUNZE 26KM

De startlocatie is **Peddel en zo, Pieter Venemakade 213 in Kiel-Windveeer**.

10-06-95-26-25-32-53-97-30-31-49-10

Meer leuke routes voor fietsen, wandelen en varen vind je op routesingroningen.nl.

MOUNTAINBIKE STARTPLAATSEN

MTB 1. BORGERSWOLD 24,5KM

Startplaats: Parkeerterrein The Ranch

MTB 2. KROPSWOLDE - MEERWIJCK 10,6KM

Startplaats: Beachclub Vifero

MTB 3. STADSKANAAL PAGEDAL - VLEDERSBOS 12KM

Startplaats: Pagedal

TE ZIEN,

DOEN &

BELEVEN

- 1 Centrum Winkeliers Stadskanaal | centrumstadskanaal.nl
- 2 Veenkoloniaal Museum Veendam | veenkoloniaalmuseum.nl
- 3 Museum voorrijn STAR Veendam | stadskanaalrai.nl
- 4 Heemtuin Muntendam | heemtuinmuntendam.nl
- 5 Tropiqua | tropiqua.nl
- 6 Kapiteinshuis Pekela | kapiteinshuis.nl
- 7 Theater van Beresteyn | vanberesteyn.nl
- 8 Innovatiehub Oost-Groningen | ihog.nl
- 9 Fit Factory | fitfactory.nl
- 10 Kinderboerderij Borgerswold |
- 11 Manège Lipiza | manegeveendam.nl
- 12 StepCo | stepco.nl
- 13 Golfclub Langged De Compagnie | golfclubveendam.nl
- 14 Draaiorgel Zwarte Donus | zwartedonus.nl
- 15 Poppis Outdoor & Vrije Tijd | facebook.com/PoppisOutdoorVrijeTijd
- 16 Rofes Sports Cycling | lifestyle | roffesports.com
- 17 Museum voorrijn STAR Stadskanaal | stadskanaalrai.nl
- 18 Sirekhistorisch Centrum Stadskanaal | sirekhistorischcentrum.nl
- 19 Stichting Jarie en Snikkevaart | jarie.nl
- 20 Zuilboerderij Bij de Boer | facebook.com/ZuilboerderijBijdeBoer
- 21 Borgerswold Experience | borgerswold-experience.nl
- 22 Recreatiegebied Borgerswold | veendambeweegt.nl/bewegen/recreatiegebied-borgerswold
- 23 MTB-Route Kropswolde - Meerwijk | mtbroute.kropswolde.nl
- 24 Natuur- en Milieu Educatie | imce-hs.nl
- 25 Adriaan Tripbos | onidekmiddengroningen.nl/adriaan-tripbos
- 26 Brandweermuseum | hovyts.nl/het-brandweermuseum

TOP 12 ITEMS

- 1 Veenkoloniaal Museum Veendam
- 2 Op zoek naar avontuur?
- 3 Volg dan het Mammoetpad
- 4 Natuur van de Veenkoloniën
- 5 Golvende plekken in de natuur
- 6 Van door de Veenkoloniën
- 7 Bijzondere aantelplaatsen
- 8 Veenjagtespad in Veendam
- 9 Avontuurlijk mountainbiken
- 10 Duizend jaar energieleverancier
- 11 Vroegrijnen in de Veenkoloniën
- 12 Sporen van een rijk verleden

ETEN &

DRINKEN

- 1 Borgerswoldhoeve | borgerswoldhoeve.nl
- 2 Brasserie restaurant 'Pekelhof' | pekelhof.nl
- 3 The Ranch | ranchveendam.nl
- 4 Gastrij Natuurlijk Smeering |
- 5 Lunchcafé Mokka | mokka.nl
- 6 Bowling De Rode Loper | bowlingstadskanaal.nl
- 7 Golfrestaurant de Compagnie | restaurantdecompagnie.nl
- 8 Grand Café van Beresteyn | vanberesteyn.nl
- 9 Paviljoen Heemtuin Muntendam | heemtuinmuntendam.nl
- 10 Cocoon Coffee & More | cocoon-coffee.nl
- 11 Beachclub Vifero | beachclubvifero.nl
- 12 De Schareldierij | dschareldierij.nl
- 13 Hotel Restaurant Faber | hotelfaber.nl
- 14 Kiezig Grand Café | kiezig.nl
- 15 Paviljoen De Leine | paviljoendeleine.nl
- 16 Romala's Home | romala.nl

OVERNACHTEN

- 1 Brouwhotel Parkzicht - Hotel | parkzicht.com
- 2 Camping Heemtuin | heemtuinmuntendam.nl
- 3 Janne Jally | jannejally.nl
- 4 B&B Boerderij De Klipros | boerderijdeklipros.nl
- 5 Oudershoeve | oudershoeve.nl
- 6 City Hotel Stadskanaal | hotel-stadskanaal.nl
- 7 De Porrepoels | porrepoels.nl
- 8 B&B Alteveer Buiten | alteveer-buiten.nl
- 9 Camping de Kapschuur | campingdekapschuur.nl
- 10 B&B Poort van Westervolde | poortvanwestervolde.nl
- 11 Vakantiekamp De Silkenberg | silkenberg.nl
- 12 Camper Camping Borgerswold | borgerswoldhoeve.nl
- 13 Altroum Tripbos | onidekmiddengroningen.nl/altroum-tripbos
- 14 B&B Museum Lammet Boerma | museum-boerma.com/bed-and-breakfast.html